

Významné životní jubileum Vítězslava Bičíka

Dne 26. prosince 2017 oslaví své osmdesáté narozeniny prof. RNDr. Vítězslav Bičík, CSc. S pedagogickou prací zoologa V. Bičíka se čtenáři Živy mohli seznámit v příspěvku, který vyšel před 10 lety u příležitosti jeho sedmdesátin (Živa 2007, 6: LXXXV). Jeho tehdejší doktorand Tomáš Matyášník se v něm působivým způsobem vyjádřil k pedagogickým schopnostem svého učitele. Dnes bychom rádi alespoň stručně připomněli především vědeckou a organizační práci Vítězslava Bičíka.

Jako nadšený student biologie zvítězil v r. 1961 v celostátní soutěži studentských vědeckých prací v Bratislavě. Jeho studie se zabývala ekologií a taxonomií čeledi pestřenkovití (Syrphidae). Po přijetí na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci v r. 1963 v tomto bádání pokračoval a pestřenkám se do určité míry věnuje dodnes. Jeden druh pestřenky, popsaný norským entomologem T. R. Nielsenem, nese Bičíkovo jméno – *Eupeodes biciki*.

Jedním z prvních řešených projektů bylo hromadění a rozložení těžkých kovů v populacích hmyzu, které mohou sloužit jako indikátor kontaminace životního prostředí. Ve spolupráci s Lékařskou fakultou UP začal v 70. letech studovat prostorovou orientaci vyšších obratlovců a obnovu (restituci) funkcí po operacích mozku. V r. 1980 odjel na půlroční pobyt do Švédska a Norska. S norskými ornitology se věnoval agresivitě v chování dutinových hnízdičů (např. lejsků, sýkor a brhlíků). Spolupracoval také na studiu chování kukačky obecné (*Cuculus canorus*) moderními etologickými metodami. Norské kolegy pak opakovaně zval na Moravu, kde byl tento výzkum dále rozvíjen. Postupně tak vznikala perspektivní badatelský prostor pro nastupující generaci ornitologů. Široký záběr prof. Bičíka potvrzují i práce o významu jezevců v lesních ekosystémech. Několik biomedicínských prací vzniklo

rovněž ze spolupráce s přednosty klinik na LF UP. A v nedávné době zasáhl i do praktického oboru – se svým bývalým doktorandem Romanem Linhartem se zabýval metodikou zamezení nežádoucího rojení včely medonosné (*Apis mellifera*) a biologickým bojem proti varroáze (one-mocnění způsobenému roztočem *Varroa destructor*).

Vítězslav Bičík publikoval celkem 212 článků ve vědeckých a odborných časopisech a řadu článků v denním tisku. Je autorem nebo spoluautorem 7 vysokoškolských učebních textů a tří monografií. Spolupracoval na učebnicích pro základní a střední školy a je prvním autorem knihy 2 050 testových otázek a odpovědí, která se stala dobrou pomůckou pro všechny středoškolské studenty hlásící se na přírodovědné a lékařské obory na vysokých školách.

V době, kdy prof. Bičík vedl katedru zoologie PřF UP, zavedl do výuky předmět Etologie živočichů. Až do r. 2011 byl garantem předmětu Fyziologie živočichů

a 17 let přednášel také Srovnávací psychologii na etologickém základě pro studenty odborné psychologie na Filozofické fakultě. Vedl desítky bakalářských a diplomových prací a pod jeho vedením úspěšně dokončilo studium 6 doktorandů. Pracoval rovněž jako předseda redakční rady časopisu Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas rerum naturalium. V r. 1990 spoluzakládal Mezinárodní biologickou olympiádu, která vznikla na Přírodovědecké fakultě UP, a poté několikrát předsedal Mezinárodní jury této olympiády. Ta dnes představuje významnou celosvětovou soutěž talentovaných biologů. Dosud také pracuje jako emeritní profesor v komisích pro obhajoby prací bakalářských, diplomových, dizertačních i habilitačních a podílí se na vedení Závěrečného biologického semináře. Olomoucká veřejnost zná V. Bičíka také jako zkušeného mykologa, který organizuje výstavy hub v prostorách olomoucké Flory a pracuje v mykologické poradně při Vlastivědném muzeu.

Za vědeckou, pedagogickou i organizační práci Vítězslav Bičík získal řadu ocenění, např. Cenu města Olomouce, Čestné občanství rodných Neplachovic v okrese Opava, Zlatou medaili Univerzity Palackého, Medaili Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy za pedagogické působení a organizaci národních a mezinárodních biologických olympiád aj. Vědecké poznatky vždy ochotně předával studentům. „Každá přednáška musí znít a působit jako dobře připravené koncertní představení,“ říká a svého názoru se stále drží. Pod slupkou náročného a možná i obávaného pedagoga je přátelský člověk, vždy ochotný pomoci jak studentům, tak kolegům, člověk, který má smysl pro humor a kromě přírody má rád i sport, poezii a výtvarné umění.

Přejeme prof. Bičíkovi do dalších let pevné zdraví a aby mu vydržela jeho obdivuhodná životní energie.

1 Vítězslav Bičík při přednášce

2 Při práci v terénu. Snímky V. Biče, není-li uvedeno jinak

3 Pestřenka *Eupeodes corollae*.

Její dravé larvy patří k významným predátorům mšic, včetně druhů sajících na kulturních plodinách. Foto M. Král

